

5. Ухвала Київського апеляційного адміністративного суду від 04.03.2014 р. у справі № 826/16573/13-а [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/37551392>

6. Ухвала Дніпропетровського апеляційного адміністративного суду від 05.03.2015 р. у справі № 804/9656/13-а [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/43028777>

7. Постанова окружного адміністративного суду міста Києва від 27.01.2014 р. у справі № 826/19695/13-а [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/36947131>

8. Постанова Вищого адміністративного суду України від 25.03.2015 р. № К800/25103/14 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/43531753>.

9. Постанова окружного адміністративного суду міста Києва від 02.03.2015 р. у справі № 826/17400/14 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/43096781>

10. Про затвердження Порядку здійснення державного архітектурно-будівельного контролю: Постанова Кабінету Міністрів України від 23.05.2011 р. № 553 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>

11. Лист Міністерства Юстиції України від 02.08.2013 р. № 6802-0-4-13/11 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>

12. Про затвердження Порядку розроблення проектної документації на будівництво об'єктів: Наказ Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 16.05.2011 р. № 45 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua>

13. Про затвердження Порядку накладення штрафів за правопорушення у сфері містобудівної діяльності: Постанова Кабінету Міністрів України від 06.04.1995 р. № 244 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua>

14. ДСТУ-НБВ.1.2-16:2013 «Визначення класу наслідків (відповідальності) та категорії складності об'єктів будівництва», затверджений Міністерством регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України від 14.05.2013 р. № 195 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minregion.gov.ua>

15. Постанова Верховного суду України від 04.03.2014 р. у справі № 21-433а13 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/38285951>

16. Ухвала Вищого адміністративного суду України від 19.02.2015 р. № К/800/49867/14 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/42861413>

17. Ухвала Вищого адміністративного суду України від 21.05.2015 р. № К/800/36910/14 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/44456413>

18. Ухвала Вищого адміністративного суду України від 23.04.2015 р. № К/800/23256/14 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/44045982>

* Джуринський Олександр Володимирович – аспірант Інституту законодавства Верховної Ради України.

УДК 342.9+343.15

Микола Самбор *

ЗМІСТ ПРОТОКОЛУ ПРО АДМІНІСТРАТИВНЕ ПРАВОПОРУШЕННЯ: ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ ПРАВОЗАСТОСОВНОЇ ПРАКТИКИ, ПОВ'ЯЗАНОЇ З ПРИЙНЯТТЯМ ПРОЦЕСУАЛЬНИХ РІШЕНЬ

У статті досліджується правозастосовна практика судів України у частині прийняття рішень у справах про адміністративні правопорушення про повернення протоколів про адміністративні правопорушення. Аналізуються підстави для прийняття такого рішення, а також можливість досягнення цілей прийняття такого рішення із дотриманням принципів законності, верховенства права.

Ключові слова: протокол про адміністративне правопорушення, суд, рішення про повернення протоколу про адміністративне правопорушення.

Самбор Н. А. Содержание протокола об административном правонарушении: отдельные проблемы правоприменительной практики, связанной с принятием процессуальных решений.

В статье исследуется правоприменительная практика судов Украины в части принятия решений по делам об административных правонарушениях о возвращении протоколов об административных правонарушениях. Анализируются основания для принятия такого решения, а также возможность достижения целей принятия такого решения с соблюдением принципов законности, верховенства права.

Ключевые слова: протокол об административном правонарушении, суд, решение о возвращении протокола об административном правонарушении.

Sambor M. A. The content of the protocol on administrative offense: some problems of law enforcement practice connected with the adoption of procedural decisions.

In the article the law enforcement practice of Ukrainian courts in decision-making in cases on administrative violations on return protocols on administrative offenses is considered. It was analyzed the reasons for such decision, and the ability to achieve the objectives of such decision in keeping with the principles of legality and the rule of law.

Keywords: protocol on administrative offense, the court decision on return the protocol on administrative offense.

Питання законності під час провадження у справах про адміністративні правопорушення турбують не лише наукову юридичну громадськість, а й широкі верстви населення. Оскільки саме із фактами вчинення адміністративних правопорушень наші громадяни зустрічаються найчастіше: або стають вимушеними свідками таких правопорушень, або ж самі допускають подібні правопорушення, інколи навіть не усвідомлюючи того, що таке діяння містить склад адміністративного правопорушення, чи то ж є потерпілими від таких протиправних діянь. Та як би там не було, у ролі якого б учасника громадянин не брав участь у провадженні у справі про адміністративне правопорушення, він повинен бути переконаний та впевнений у тому, що держава не допустить свавілля щодо нього як з боку інших осіб, так і з боку спеціально уповноважених органів та посадових осіб органів влади та управління. Вважаємо, що можливі зловживання правами з боку посадових осіб будь-якої гілки влади, уповноваженої на провадження у справах про адміністративні правопорушення, становлять набагато більшу небезпеку ніж інколи саме адміністративне правопорушення, оскільки можуть похитнути віру в правосуддя, а також породити масову зневіру до органів держави та їх посадових осіб.

Адже сучасне суспільство в Україні вимагає впровадження й утвердження загальносвітових та європейських ідеалів демократії, серед яких беззаперечним лідером є саме принципи непорушності прав, свобод та інтересів людини і громадянина, формування комплексу не лише теоретичного розуміння, а й практичного втілення, принципу верховенства права та законності.

Питанням теоретичного обґрунтування принципів законності під час провадження у справах про адміністративні правопорушення приділяли увагу Битяк Ю. П., Голосніченко І. П., Дугенець О. С., Настюк В. Я., Тищенко М. М. та інші. Незважаючи на проведені дослідження, результати останніх не знаходять належного впровадження як у законодавчу діяльність, у нормативно-правовий масив країни, так і у правозастосовну діяльність. Як наслідок, пересічним громадянам, представникам юридичної професії доводиться зустрічатися з тим, що суб'єкти, уповноважені розглядати справи про адміністративні правопорушення приймають інколи не лише безглузді рішення, а й рішення, яких у жодному законодавчому акті, який регламентує їх процесуальну діяльність щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення, немає, що вказує на незаконність таких рішень.

Виходячи із цього, *метою даної статті* обрано дослідження рішень судів у справах про адміністративні правопорушення, якими останні повертають протоколи про адміністративні правопорушення на доопрацювання.

Водночас змушені констатувати ту обставину, що інколи саме законодавство України може сприяти таким порушенням. Однак, це зовсім не вказує на те, що законодавець свідомо сприяє таким зловживанням з боку посадових осіб, інколи найкращі наміри можуть втілитися у не зовсім доречно (якщо не сказати гірше) норму закону, яку так чи інакше слід виконувати. Разом з цим, повинні зазначити, що замовчування такої проблеми заводить правозастосовну практику у «глухий кут», який явно не сприяє формуванню ефективної системи забезпечення прав, свобод та інтересів людини і громадянина.

Одним із таких питань, що породжує досить часто дискусії як серед працівників правоохоронних органів, так і серед юристів-практиків, у тому числі суддівського корпусу, це питання правильності складання протоколу про адміністративне правопорушення. На перший погляд, нічого не може бути легшим ніж скласти протокол про адміністративне правопорушення, зміст якого прямо передбачено у ст. 256 Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП), а бланк якого виготовляється типографським способом (хоча не можемо залишити поза увагою ту обставину, що кожне відомство, якому надано право складати протоколи про адміністративні правопорушення, приймає відомчі нормативно-правові акти, якими визначають форму такого протоколу про адміністративне правопорушення, а інколи безпідставно доповнюють його відомостями, як правило, персональними даними, які не передбачені ст. 256 КУпАП. Ця обставина зумовлює виникнення ряду суперечок.

На наш погляд, доречно було б прийняти саме єдину форму бланку протоколу про адміністративне правопорушення, що істотно вплине на якість правозастосовної діяльності, а також захисту прав, свобод та інтересів людини і громадянина). Досить лише відповісти на питання, які у ньому сформульовані, і нічого складного не може бути. Однак, як свідчить правозастосовна практика, це далеко не так. Хоча опоненти можуть навести той факт, що не так вже й багато рішень у справах про адміністративні правопорушення скасовуються відповідними органами чи посадовими особами, уповноваженими переглядати справи, за відповідними скаргами сторін. Однак, на наш погляд, виходячи із власного досвіду та правозастосовної практики, скасування постанови у справі про адміністративне правопорушення, особливо у адміністративному порядку, визначеному у ст. 288 КУпАП, тягне для суб'єкта, який виніс таку ухвалу певні негативні для нього наслідки, яких останній намагається не допустити. На наш погляд, такий стан речей обумовлений нічим іншим, як певними корпоративними зв'язками суб'єктів, уповноважених складати справи про адміністративні правопорушення та розглядати справи про адміністративні правопорушення. Адже досить часто скасування рішення у справі про адміністративне правопорушення стає підставою для притягнення особи, яка винесла таке рішення чи склала такий протокол про адміністративне правопорушення до дисциплінарної відповідальності чи цивільно-правової відповідальності, зумовленої необхідністю відшкодування завданих неправомірними діями посадових осіб збитків, а також, власне, сам такий керівник, який скасував рішення підлеглого, може бути притягнений до відповідальності за безконтрольність за підлеглими, що призвело до прийняття незаконного рішення.

Враховуючи вищесказане, а також наявну правозастосовну практику, пов'язану із провадженням у справах про адміністративні правопорушення, висвітливо питання відмови у розгляді справи про адміністративне правопорушення судом та повернення протоколу про адміністративне правопорушення суб'єктові, який склав протокол про адміністративне правопорушення, для доопрацювання останнього.

Згідно ч. 1, 2 ст. 254 КУпАП про вчинення адміністративного правопорушення складається протоколу уповноваженими на те посадовими особами або представниками громадської організації чи органу громадської самодіяльності. Протокол про адміністративне правопорушення, у разі його оформлення, складається у двох екземплярах, один з яких під розписку вручається особі, яка притягається до адміністративної відповідальності.

Ст. 256 КУпАП містить у собі законодавчі приписи щодо змісту протоколу про адміністративне правопорушення. У протоколі про адміністративне правопорушення зазначаються: дата і місце

його складення, посада, прізвище, ім'я, по батькові особи, яка склала протокол; відомості про особу, яка притягається до адміністративної відповідальності (у разі її виявлення); місце, час вчинення і суть адміністративного правопорушення; нормативний акт, який передбачає відповідальність за дане правопорушення; прізвища, адреси свідків і потерпілих, якщо вони є; пояснення особи, яка притягається до адміністративної відповідальності; інші відомості, необхідні для вирішення справи. Якщо правопорушенням заподіяно матеріальну шкоду, про це також зазначається в протоколі. Протокол підписується особою, яка його склала, і особою, яка притягається до адміністративної відповідальності; при наявності свідків і потерпілих протокол може бути підписано також і цими особами. У разі відмови особи, яка притягається до адміністративної відповідальності, від підписання протоколу, в ньому робиться запис про це. Особа, яка притягається до адміністративної відповідальності, має право подати пояснення і зауваження щодо змісту протоколу, які додаються до протоколу, а також викласти мотиви свого відмовлення від його підписання.

При складенні протоколу особі, яка притягається до адміністративної відповідальності, роз'яснюються її права і обов'язки, передбачені статтею 268 КУпАП, про що робиться відмітка у протоколі. Разом з цим, норми КУпАП не містять у собі імперативних приписів про те, що забороняється вносити виправлення чи дописувати протокол про адміністративне правопорушення після того, як його підпише особа, відносно якої її складено. У контексті сказаного, хочеться зауважити, що процесуальна форма протоколу про адміністративне правопорушення, на жаль, не містить обов'язкових даних про участь захисника особи, відносно якої такий протокол складається, що вказує на пряме порушення права на захист, гарантований Конституцією України. І в цьому разі неважливо, чи це право на захист у кримінальному процесі чи адміністративно-деліктному, адже і перший, і другий характеризуються тим, що їх результатом є притягнення винної особи до встановленої законом відповідальності, але таке притягнення, як на наш погляд, має відбуватися виключно у спосіб й у формі, визначеній в законі. Коли ж такий спосіб, процедура та форма порушуються, ні про яку законну відповідальність не може йти мова.

Після складання протоколу про адміністративне правопорушення, останній у відповідності до ст. 257 КУпАП надсилається органам чи уповноваженій посадовій особі розглядати справу про адміністративне правопорушення. У відповідності до Розділу III КУпАП, зокрема п. 4 ч. 1 ст. 213 КУпАП та ст. 221 КУпАП справи про адміністративні правопорушення уповноважені розглядати судді районних, районних у місті, міських чи міськрайонних судів.

На жаль, змушені констатувати той факт, що норми КУпАП фактично не містять у собі процесуальних норм, які б детально регламентували порядок розгляду справ про адміністративні правопорушення, у тому числі й судами. Очевидним є той факт, що питання регулювання розгляду справи про адміністративне правопорушення не є предметом регулювання ані Цивільного процесуального кодексу України, ні Господарського процесуального кодексу України, ні Кримінального процесуального кодексу України, ані Кодексу адміністративного судочинства України (далі – КАС України), хоча у відповідності до п. 2 ч. 1 ст. 18 КАС України місцевим загальним судам як адміністративним судам підсудні: усі адміністративні справи з приводу рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень у справах про притягнення до адміністративної відповідальності. Натомість згідно п. 3 ч. 3 ст. 17 КАС України юрисдикція адміністративних судів не поширюється на публічно-правові справи про накладення адміністративних стягнень. То ж, як бачимо, питання регулювання не лише складання протоколу про адміністративне правопорушення, а й провадження у справі про адміністративне правопорушення не лише далеко від досконалого, а й у більшій своїй мірі являє собою прогалину законодавчого регулювання.

Єрмак О. та Хавронюк М. зазначають, що Кодексом адміністративного судочинства України створені правові умови для оскарження заінтересованими особами до адміністративних судів будь-яких рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів управління у справах про адміністративні правопорушення. Цим уможлиблюється надійний захист прав особи від необґрунтованого притягнення до адміністративної відповідальності [5]. Як можемо побачити, процесуальні норми, якими визначаються повноваження судів щодо розгляду справ про адміністративні правопорушення, мають суперечливий характер, що далеко не кращим чином позначається на якості законодавства та правозастосовної практики. Крім того, відсутність чіткої регламентації

процесуальних рішень у справах про адміністративні правопорушення призводить до того, що суди ухвалюють непоодинокі рішення, яких фактично не існує у законодавстві про адміністративні правопорушення. Адже знаємо, що ст. 284 КУпАП дає вичерпний перелік видів постанов у справах про адміністративні правопорушення, й жодних інших рішень, у тому числі й інших процесуальних форм рішень у справах про адміністративні правопорушення, наприклад, ухвали, норми КУпАП не передбачають.

Проводячи дослідження, підпорядковане обраній нами меті, звернемо увагу на те, що норми чинного КУпАП взагалі не передбачають можливості повернення протоколу про адміністративне правопорушення суб'єктові, який уповноважений його складати, а тим паче повертати протокол для доопрацювання чи з інших прямо не визначених у законі причин. Крім цього, рішення про таке повернення протоколу про адміністративне правопорушення повинно переслідувати певну мету, котра відповідатиме законодавчим приписам та завданням законодавства про адміністративні правопорушення. Незважаючи на це, правозастосовна практика спростовує законодавчі приписи, а точніше, заповнює таку прогалину, суд, діючи на власний розсуд, приймає рішення про повернення протоколу про адміністративне правопорушення для доопрацювання.

Прикладом такого повернення протоколу про адміністративне правопорушення може свідчити ухвала Новгород-Сіверського районного суду Чернігівської області від 7 листопада 2014 року у справі № 739/1718/14-п [1], яку виніс суддя Новгород-Сіверського районного суду Чернігівської області, де зазначив, що під час підготовки справи про адміністративне правопорушення (вх. 5083) до судового розгляду про притягнення до адміністративної відповідальності за ст. 184 ч. 2 КУпАП громадянки України, котра вже притягувалася до адміністративної відповідальності за ст. 184 ч. 1 від 12.09.2014 року, ним встановлено, що 04 листопада 2014 року співробітником Новгород-Сіверського РВ УМВС України в Чернігівській області було складено протокол про адміністративне правопорушення відносно особи 1 про притягнення її до адмінвідповідальності за ст. 184 ч. 2 КУпАП. Як підставу складання зазначено, що: «в період часу з 08 вересня 2014 року по 04 листопада 2014 року особа 1 повторно протягом року ухилялась від виконання передбаченим законодавством батьківських обов'язків в частині забезпечення необхідних умов життя, навчання та виховання неповнолітніх дітей. Внаслідок чого її неповнолітня донька особа 2 у вказаний час без поважних причин пропустила навчальні заняття в Дігтярівському НВК I-II ступенів Новгород-Сіверського району Чернігівської області». Під час підготовки справи до судового розгляду суддею встановлено, що зміст протоколу про адміністративне правопорушення не відповідає вимогам ст. 256 КУпАП, а саме: фабула протоколу про адміністративне правопорушення не містить вказівки про місце вчинення адміністративного правопорушення (що унеможливорює визначення питання підсудності справи). Дана обставина унеможливорює розгляд справи по суті, а справа про адміністративне правопорушення підлягає поверненню для належного оформлення. На підставі викладеного та керуючись ст. 221 КУпАП, було прийнято рішення справу (протокол серії ЧН № 0505339) про адміністративне правопорушення, про притягнення особи 1 до адміністративної відповідальності за ст. 184 ч. 2 КУпАП, з даною постановою направити для належного оформлення.

Як вбачається із даного прикладу правозастосовної практики й норм КУпАП, законодавець не передбачив можливості під час підготовки до розгляду справи про адміністративне правопорушення (ст. 278 КУпАП) встановлювати необхідні для здійснення правосуддя обставини, зокрема, визначення територіальної підсудності справ про адміністративні правопорушення (ст. 276 КУпАП) тощо.

Хотілось також розглянути й інший приклад такого виду рішень, яким може слугувати постановою Прилуцького міськрайонного суду Чернігівської області від 16 березня 2015 року (провадження № 3/742/257/15, єдиний унікальний № 742/1044/15-п), де у описовій частині, в якості обґрунтування такого рішення зазначається наступне: «Згідно протоколу про адміністративне правопорушення від 16 березня 2015 року серія ЧН № 0510458, 05 березня 2015 року о 15 год. 50 хв. особа 1 в с. Сухоярівка Прилуцького району по вул. Лесі Українки, вчинила безпідставну сварку з особою 2, дії якої Прилуцьким МВ (з обслуговування м. Прилук та Прилуцького району) УМВС України в Чернігівській області кваліфіковані за ст. 173 КУпАП.

Відповідно до копії колективної заяви мешканців с. Сухоярівка Прилуцького району, отриманої Прилуцьким МВ (з обслуговування м. Прилук та Прилуцького району) УМВС України в Чернігівській області 12 березня 2015 року, особа 1, яка проживає в с. Сухоярівка Прилуцького району, вчинила сварку та бійку, під час якої нанесла удар вилами в обличчя особи 2, 1937 року народження; погрозувала вбити, спалити та пограбувати жителів села; намагалася виламати двері в будинку особи 3, нецензурно висловлювалася на її адресу... У відповідності до ст. 173 КУпАП дрібне хуліганство, тобто нецензурна лайка в громадських місцях, образливе чіпляння до громадян та інші подібні дії, що порушують громадський порядок і спокій громадян, тягне за собою накладення штрафу від трьох до семи неоподатковуваних мінімумів доходів громадян або громадські роботи на строк від сорока до шістдесяти годин, або виправні роботи на строк від одного до двох місяців з відрахуванням двадцяти процентів заробітку, або адміністративний арешт на строк до п'ятнадцяти діб.

Відповідно до ст. 280 КУпАП орган (посадова особа) при розгляді справи про адміністративне правопорушення зобов'язаний з'ясувати: чи було вчинено адміністративне правопорушення, чи винна дана особа в його вчиненні, чи підлягає вона адміністративній відповідальності, чи є обставини, що пом'якшують і обтяжують відповідальність, чи заподіяно майнову шкоду, чи є підстави для передачі матеріалів про адміністративне правопорушення на розгляд громадської організації, трудового колективу, а також з'ясувати інші обставини, що мають значення для правильного вирішення справи. При цьому, відповідно до ч. 2 ст. 9 КУпАП адміністративна відповідальність за правопорушення, передбачені цим Кодексом, настає, якщо ці порушення за своїм характером не тягнуть за собою відповідно до закону кримінальної відповідальності. Крім того, ст. 256 КУпАП визначає зміст протоколу про адміністративне правопорушення, зокрема крім інших обов'язкових вимог, у протоколі зазначаються: відомості про особу, яка притягається до адміністративної відповідальності; місце, час вчинення і суть адміністративного правопорушення; прізвища, адреси свідків і потерпілих, якщо вони є; пояснення особи, яка притягається до адміністративної відповідальності; інші відомості, необхідні для вирішення справи.

Відповідно до протоколу про адміністративне правопорушення від 16 березня 2015 року серія ЧН № 0510458, дії особи 1 кваліфіковані за ст. 173 КУпАП як дрібне хуліганство, але як вбачається із змісту колективної заяви жителів с. Сухоярівка Прилуцького району, особа 1 вчинила ряд протиправних дій відносно жителів даного села, яким не надана відповідна правова кваліфікація. Крім того, відповідно до вступної частини протоколу про адміністративне правопорушення від 16 березня 2015 року серії ЧН № 0510458, протокол складений відносно особи 1, проте згідно описової частини протоколу, вказана правопорушником особа 1 (не відповідає ініціал по батькові). Оскільки матеріали справи про адміністративне правопорушення особи 1 за ст. 173 КУпАП не містять об'єктивної перевірки по фактам, викладеним в колективній заяві жителів с. Сухоярівка Прилуцького району з боку органів внутрішніх справ, а зміст протоколу не відповідає доданим до справи матеріалам, що позбавляє суд можливості об'єктивно, всебічно і повно розглянути справу про адміністративне правопорушення, та є підставою для повернення даного адміністративного матеріалу на доопрацювання начальнику Прилуцького МВ (з обслуговування м. Прилук та Прилуцького району) УМВС України в Чернігівській області». Враховуючи вищевикладене, керуючись ст.ст. 278, 283 КУпАП, суд постановив направити адміністративний матеріал відносно особи 1 за ст. 173 КУпАП на доопрацювання начальнику Прилуцького МВ (з обслуговування м. Прилук та Прилуцького району) УМВС України в Чернігівській області [6].

Вказані приклади судової практики у справах про адміністративні правопорушення дозволяють вести мову про те, що подібна практика не є одиничною, у зв'язку із чим на порядок денний виходять питання, а що ж робити посадовим особам, на адресу яких повертають такі протоколи про адміністративні правопорушення.

Після надходження такого протоколу про адміністративне правопорушення із суду суб'єктові, який його склав (згідно до ст. 255 КУпАП), вказана уповноважена посадова особа, очевидно, повинна вжити заходів щодо виконання ухвали суду, та зрештою, вжити вичерпних заходів для реалізації протоколу про адміністративне правопорушення, тобто розгляду його

уповноваженою посадовою особою чи органом із прийняттям відповідного остаточного рішення, передбаченого ст. 284 КУпАП, а саме про накладення адміністративного стягнення; про застосування заходів впливу, передбачених статтею 24¹ КУпАП; про закриття справи. Однак, наскільки законними будуть такі дії особи, уповноваженої скласти протокол про адміністративне правопорушення?

Адже, наприклад, у п. 2.4. Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення та накладення адміністративних стягнень, затвердженої постановою Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг, від 31 серпня 2012 року № 298 [2], зазначається, що *не допускається внесення додаткових записів після того, як протокол підписаний особою, щодо якої він складений*. Аналогічно згідно п. 2.2. Порядку оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення, затвердженого наказом Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини від 16.02.2015 № 3/02-15 [3], *не допускається внесення додаткових записів після того, як протокол підписаний особою, щодо якої він складений*. Абсолютно таку ж вимогу зустрічаємо і в п. 3.7. Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення в органах внутрішніх справ України, затвердженої наказом МВС України від 04.10.2013 № 950 [4], де вказується, що *не допускається внесення додаткових записів після того, як протокол підписано особою, стосовно якої його складено*.

Отримавши такий протокол про адміністративне правопорушення, уповноважений суб'єкт, який його склав, не може вжити жодних заходів, пов'язаних із внесенням виправлень до протоколу.

Крім того, слід зауважити суттєву обставину, котра міститься у нормі ч. 1 ст. 257 КУпАП, де зазначається, що протокол надсилається органу (посадовій особі), уповноваженому розглядати справу про адміністративне правопорушення. Інших підстав для пересилання протоколу про адміністративне правопорушення іншим суб'єктам, у тому числі й його повернення, немає.

Постає неабияк важливе правове питання: як, діючи у спосіб та межах, визначених Конституцією та законами України, уповноважена посадова особа має доопрацювати протокол, зокрема внести до нього зміни, у тому числі дописати тощо.

На наш погляд, всі подібні уточнення суд повинен здійснювати у відповідному судовому засіданні під час розгляду справи про адміністративне правопорушення, або на підготовчому етапі до розгляду справи про адміністративне правопорушення у судовому засіданні (попереднє судове засідання). Адже, розглядаючи справу про адміністративне правопорушення за участі сторін, суд може уточнити правильність даних, у тому числі й зміст правопорушення. Нагадаємо, що КУпАП не передбачає такої постанови у справі про адміністративне правопорушення, яким суд постановляє повернути матеріал (протокол про адміністративне правопорушення) суб'єктові, який його склав для доопрацювання [7]. Також вважаємо за необхідне наголосити на тому, що вже давно настав час внесення змін до норм КУпАП щодо визначення видів рішень у справах про адміністративні правопорушення та їх процесуального оформлення. Адже до вказаного можна додати й те, що розгляд справи про адміністративне правопорушення згідно КУпАП не може перериватися, адже про це немає жодних нормативних положень. У свою чергу, правозастосовна практика засвідчує, що окремі посадові особи дійсно відкладають, переносять розгляд справи про адміністративне правопорушення, при цьому не приймаючи жодного рішення у такому провадженні, тобто де-факто рішення оголошується, однак де-юре, такого рішення не існує й воно процесуально не оформлено.

Підсумовуючи вищевказане, вважаємо, що правозастосовна практика, пов'язана із провадженням у справах про адміністративні правопорушення, потребує негайних змін та доповнень. У цьому контексті неабияку вагу має саме процесуальна складова, пов'язана із встановленням імперативних вимог до протоколу про адміністративне правопорушення, а саме його процесуальної форми, на законодавчому рівні. По-друге, важливою складовою має стати законодавче забезпечення порядку складання протоколу про адміністративне правопорушення та розмежування протоколу про адміністративне правопорушення, як одного із джерел доказів у справі про адміністративне правопорушення, та самої справи про адміністративне правопорушення. По-третє, свідченням утвердження верховенства права, забезпечення прав,

свобод та інтересів людини і громадянина має бути обґрунтованість та законність прийнятих рішень у справах про адміністративні правопорушення, що відповідатиме конституційним положенням юридичної відповідальності та загальним засадам адміністративно-деліктного законодавства України.

Список використаних джерел:

1. Ухвала Новгород-Сіверського районного суду Чернігівської області у справі № 739/1718/14-п (2/739350/14) від 7 листопада 2014 року [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.reyestr.court.gov.ua/Review/41294354>
2. Про затвердження Інструкції з оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення та накладення адміністративних стягнень: Постанова Національної комісії, що здійснює державне регулювання у сфері комунальних послуг від 31 серпня 2012 року № 298 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z1622-12>
3. Про порядок оформлення матеріалів про адміністративні правопорушення: Наказ Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини від 16.02.2015 № 3/02-15 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v3_02715-15
4. Про питання щодо застосування адміністративного законодавства України органами внутрішніх справ України: Наказ МВС України від 04.10.2013 № 950 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1829-13>
5. Єрмак О. Законопроектні ініціативи ВСУ: основний зміст та подальша доля / О. Єрмак, М. Хавронюк // «Юридична практика» (Судовий випуск). – 2008.12.23. – № 12 (32) [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.scourt.gov.ua/clients/vs.nsf/3adf2d0e52f68d76c2256c080037bac9/55690ccd973da052c22575530058291e?OpenDocument>
6. Постанова Прилуцького міськрайонного суду від 16 березня 2015 року у провадженні № 3/742/257/15 (єдиний унікальний № 742/1044/15-п).
7. Самбор М. А. Рішення органів та посадових осіб під час провадження у справах про адміністративні правопорушення щодо дотримання прав, свобод та інтересів людини і громадянина / М. А. Самбор // Актуальні проблеми вдосконалення чинного законодавства України [текст] : Збірник наукових статей. Випуск 26. – Івано-Франківськ : Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2011. – С. 67-77.

* Самбор Микола Анатолійович – кандидат юридичних наук, начальник штабу Прилуцького МВ Управління МВС України в Чернігівській області, член Прилуцької міської міжвідомчої координаційно-методичної ради з правової освіти населення.